

การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจ
เกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นางสาวสุธรา โยธาจันทร์

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974 - 639 - 580 - 7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A DEVELOPMENT OF A MULTICULTURAL EDUCATION PROGRAM
TO PROMOTE SELF UNDERSTANDING OF PRESCHOOL
CHILDREN IN THE NORTHEASTERN REGION**

Miss Suthara Yothakhun

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Early Childhood Education**

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974 - 639 - 580 - 7

สุธารา โยธาจันทร์ : การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยอนุบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (A DEVELOPMENT OF A MULTICULTURAL EDUCATION PROGRAM TO PROMOTE SELF UNDERSTANDING OF PRESCHOOL CHILDREN IN THE NORTHEASTERN REGION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.บุษบง ดันติวงศ์, 268 หน้า, ISBN 974-639-580-7

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 การเตรียมการ ชั้นที่ 2 การสร้างโปรแกรมฯ ชั้นที่ 3 การทดลองใช้โปรแกรมฯ และชั้นที่ 4 การปรับปรุงโปรแกรมฯ

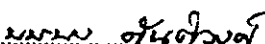
ตัวอย่างประชากรประกอบด้วยนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีอายุ 5-6 ปี จำนวน 30 คนจากโรงเรียนบ้านเหล่าดี อำเภอสวรรคภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้รับการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบวัดความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเมินความพึงพอใจและรวบรวมข้อมูลเพื่อปรับปรุงโปรแกรมฯ จากครูด้วยแบบสอบถาม และจากผู้ปกครองด้วยแบบสัมภาษณ์เป็นกลุ่มแบบไม่มีโครงสร้าง

ข้อค้นพบ 1) หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ครูทั้งหมดมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ อยู่ในระดับมากที่สุด 4) ผู้ปกครองของเด็กกลุ่มทดลองทั้งหมดมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ อยู่ในระดับมาก

โปรแกรมฯ ที่ปรับปรุงแล้วประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การดำเนินการใช้โปรแกรมฯ และการประเมินผล การสอนเริ่มจากระยะที่ 1: เตรียมการ ระยะที่ 2: ดำเนินการ และระยะที่ 3: สรุปผล กระบวนการเรียนรู้เริ่มจากการรับรู้และจำ การเปรียบเทียบ การประเมินค่า และการนำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองในเรื่องเพศ อายุ ภาษา เชื้อสาย และการดำรงชีพไปใช้ในการปฏิบัติ ระยะเวลาที่ใช้ในโปรแกรมฯ ไม่ต่ำกว่า 15 สัปดาห์ ลักษณะเด่นของโปรแกรมฯ คือ การเรียนการสอนแบบสองภาษา และการมีส่วนร่วมของ โรงเรียน และชุมชน ตั้งแต่เริ่มต้น ไปจนจบ โปรแกรมฯ

ผลผลิตของการวิจัยครั้งนี้คือ คู่มือ โปรแกรมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C 841219

EARLY CHILDHOOD EDUCATION

: MAJOR

KEY WORD: MULTICULTURAL EDUCATION / SELF UNDERSTANDING / PRESCHOOL CHILDREN /
NORTHEASTERN

SUTHARA YOTHAKHUN : A DEVELOPMENT OF A MULTICULTURAL EDUCATION
PROGRAM TO PROMOTE SELF UNDERSTANDING OF PRESCHOOL CHILDREN IN THE
NORTHEASTERN REGION. THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. BOOSBONG TANTIWONG,
Ed.D. 268 PP. ISBN 974-639-580-7

The purpose of this study was to develop a Multicultural Education Program to Promote Self Understanding of Preschool Children in the Northeastern Region. The program development consisted of four phases, namely, preparation, construction, field testing and revision.

The subjects were thirty kindergarteners aged five to six from Banlaoteew Amphur Suwannaphum Roi-et province. The children were equally assigned to an experimental group (n=15) and a control group (n=15). The experiment and control groups were pretested and posttested on Test of Self Understanding of Northeastern Kindergarteners. Teacher survey questionnaires and parent unstructured group interviews were used to assess program satisfaction and gather information on recommended revision of the program.

The findings of the study were as follows: 1) after the field testing, the scores on self understanding of the experimental group were significantly higher than that of the control group at .01 level; 2) after the field testing, the scores on self understanding of the experimental group were significantly higher than before at .01 level; 3) all teachers viewed the program as most satisfactory; 4) all parents of the children in the experimental group viewed the program as satisfactory.

The program consisted of principles, objectives, content, implementation procedure and evaluation. The instruction proceeded from phase 1: preparation, phase 2: operation and phase 3: conclusion. The learning process involved reception and recall, comparison, evaluation and reflective application of self understanding about genders, ages, languages, ethnicity and living styles. Time requirement of the program implementation was no less than 15 weeks. The prominent features of the program were its bilingual approach to teaching and learning and the participation of the school and community from the beginning to the end of the program.

The product of this study was a Handbook of a Multicultural Education Program to Promote Self Understanding of Preschool Children in the Northeastern Region.

ภาควิชา..... ประถมศึกษา.....
สาขาวิชา..... การศึกษาปฐมวัย.....
ปีการศึกษา..... 2541.....

ลายมือชื่อนิสิต..... .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... บบ บอชวรงค์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดี จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษบง ดันติวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาให้ข้อคิด คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ ดร.คารณิ อุทัยรัตนกิจ อาจารย์ ดร. วรรณาท รักสกุลไทย และอาจารย์ ดร.พิมล หรือตระกูล ซึ่งให้คำแนะนำและข้อคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.น้อมศรี เดท ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร. ศรีนทร วิริยะศิรินันท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ผู้วิจัยโครงการ การติดตามผลและปรับปรุงรูปแบบ การศึกษาปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย ที่เป็นแรงบันดาลใจในการทำวิจัยนี้ และเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ทำหน้าที่ผู้ช่วยวิจัยของโครงการ ทำให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ทั้งภาคทฤษฎี และภาคสนาม ในภูมิภาค(อีสาน) อย่างกว้างขวาง โดยที่ผู้วิจัยไม่สามารถเรียนรู้ได้โดยลำพังหากมิได้ร่วมคณะวิจัย ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณาจารย์โรงเรียนบ้านเหล่าดีทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณบาทหลวงวิวัฒน์ แพร์ศิริ ที่ได้กรุณาอมอบเงินจำนวน 20,000 บาทเพื่อใช้เป็นทุนส่วนหนึ่งในวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณ คุณสุรพล มะลิยา คุณปัทมา นาคะสนธิ์ คุณสุวรรณิ ขอบรูป คุณเกสรี่ สุวรรณเรืองศรี คุณศิริประภา พงศ์ไทย คุณเฉลิมชัย พันธุ์เลิศและคุณกิตติศักดิ์ เกตุนุติ กัลยาณมิตรผู้ให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอด

เหนือสิ่งอื่นใด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ-คุณแม่ ผู้ให้กำเนิด สนับสนุนด้านทุนทรัพย์ และให้กำลังใจแก่ลูกตลอดมา จนทำให้ลูกประสบความสำเร็จได้ในวันนี้

สุธาวา โยธาจันทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม.....	12
ความหมายและแนวคิดของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม.....	12
เป้าหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม.....	16
ลักษณะของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม.....	19
แนวการสอนที่ใช้ในการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม.....	20
โปรแกรมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมแบบอื่น ๆ.....	23
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและ	
โปรแกรมการสอน.....	27
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและ โปรแกรมการสอน.....	27
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล.....	32

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
แนวคิดเกี่ยวกับการสอน.....	34
ทฤษฎีความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง.....	42
องค์ประกอบของความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง.....	42
พัฒนาการเกี่ยวกับความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง.....	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
ขั้นที่1 ขั้นเตรียมการ.....	48
ขั้นที่2 ขั้นพัฒนาโปรแกรม.....	49
ขั้นที่3 ขั้นดำเนินการทดลองใช้โปรแกรม.....	62
ขั้นที่4 ขั้นปรับปรุงโปรแกรม.....	77
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
ตอนที่1 การวิเคราะห์ค่าสถิติเกี่ยวกับผลการทดลองใช้โปรแกรม.....	81
ตอนที่2 การรายงานข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับผลการทดลองใช้โปรแกรม.....	85
ตอนที่3 การปรับปรุงโปรแกรม.....	142
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	171
สรุปผลการวิจัย.....	173
อภิปรายผลการวิจัย.....	174
ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้.....	186
ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัย.....	188
รายการอ้างอิง.....	190
ภาคผนวก.....	196
ประวัติผู้เขียน.....	268

สารบัญญัตินำ

ตารางที่	หน้า
1	กรอบความคิดของวัตถุประสงค์และเนื้อหาในแผนการจัดประสบการณ์ตาม โปรแกรมฯ..... 54
2	การตรวจสอบ โปรแกรมก่อนการทดลองใช้ของผู้ทรงคุณวุฒิ..... 59
3	การกำหนดประเด็นและจำนวนข้อของแบบวัดความเข้าใจ..... 67
4	การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของคะแนนความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ของเด็กวัยอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนการทดลองระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 72
5	การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของคะแนนความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ของเด็กวัยอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 81
6	การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของคะแนนความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ของเด็กวัยอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนและหลัง การทดลองของเด็กกลุ่มทดลอง..... 82
7	ข้อมูลส่วนตัวของครู..... 83
8	ผลการปรับปรุง โปรแกรมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจ เกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการวิเคราะห์ ข้อมูลจากบันทึกของผู้วิจัยขณะทดลองใช้โปรแกรมฯ และ จากความคิดเห็นของ ครูและผู้ปกครอง..... 142

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 กระบวนการคิดตัดสินใจ และปฏิบัติทางสังคม.....	22
2 ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนา โปรแกรมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	47
3 รายละเอียดของ โปรแกรมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	50
4 ขั้นตอนการปรับปรุง โปรแกรมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	78
5 โครงสร้างของการจัดกระบวนการเรียนการสอนตาม โปรแกรมการศึกษา แบบพหุวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	160

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย